

“ธง 4 สี

กำจัดลูกน้ำยุงลาย เตือนภัยไข้เลือดออก”

สาขาการจัดการสุขภาพชุมชน

ในพื้นที่พิเศษชายแดนภาคใต้

ประจำปีพุทธศักราช

๒๕๖๘



นางญวง กาญจนเพ็ญ



อสม. ดีเด่นระดับชาติ
จังหวัดสงขลา

ชื่อนวัตกรรม : ธง 4 สี กำจัดลูกน้ำยุงลาย เตือนภัยไข้เลือดออก

ชื่อเจ้าของผลงาน : นางณวดี กาญจนเพ็ญ

ประเภทนวัตกรรม : ☒ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product innovation)

☐ นวัตกรรมบริการ (Service innovation)

☐ นวัตกรรมกระบวนการ (Process innovation)

สาขาที่ประกวด : การจัดการสุขภาพชุมชนในพื้นที่พิเศษชายแดนใต้

จังหวัด : สงขลา

อสม.ดีเด่นระดับ ☐ เขต ☐ ภาค ☒ ชาติ

ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

โรคไข้เลือดออก เป็นโรคติดต่อ มีปัจจัยองค์ประกอบของการเกิดโรค ประกอบด้วย บุคคล เชื้อโรค พาหะนำโรค และสิ่งแวดล้อม ซึ่งในการป้องกันควบคุมโรคติดต่อ ต้องควบคุมปัจจัยดังกล่าว ไม่ให้เอื้อต่อการ เกิดโรค คือบุคคลต้องมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ เชื้อโรคต้องไม่มีหรือมีจำนวนน้อย พาหะนำโรคไม่มีหรือมี น้อยและที่สำคัญคือสิ่งแวดล้อม ต้องถูกสุขลักษณะ โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของบุคคลต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะจึงจะทำให้ไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของเชื้อโรค และการปรับปรุงควบคุมหรือรักษาสภาพแวดล้อม ให้สะอาดถูกสุขลักษณะเป็นสิ่งที่ประชาชนในทุกหมู่บ้าน/ทุกชุมชนทำได้ปฏิบัติได้ในวิถีชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล แต่ละหลังคาเรือน ซึ่งหากหมู่บ้านใด ชุมชนใด มีการปรับปรุงรักษาความสะอาดของที่พักอาศัยให้ได้มาตรฐานเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ก็จะเป็นการป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ ในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ มีสุขภาพที่แข็งแรง ไม่เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อ ซึ่งการดำเนินการป้องกันควบคุมโรคติดต่อจะได้ผลจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกคน ทุกหลังคาเรือน ทุกภาคส่วน จึงจะได้ผลอย่างยั่งยืน

โรคไข้เลือดออกมีการระบาดของต่อเนื่องทุกปี แม้ว่าจะมีการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการกำจัดลูกน้ำยุงลาย ด้วยวิธีทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ การใส่สารเคมี กำจัดลูกน้ำ การให้ความรู้แก่ประชาชนตามเขตรับผิดชอบแล้วก็ตาม แต่ก็ยังพบผู้ป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก อย่างต่อเนื่องและยังพบว่าประชาชนในชุมชนยังไม่ให้ความสำคัญกับการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่ง ปัญหาของโรคไข้เลือดออก เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการดำเนินงานป้องกันและ ควบคุมโรคไข้เลือดออก

จึงต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโรคที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเน้นให้ประชาชนเห็น
ความสำคัญ และถือเป็นภารกิจที่ต้องช่วยกันกระตุ้นและชักนำให้ประชาชน องค์กรชุมชน ตลอดจนเครือข่าย
สุขภาพให้มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง จึงเป็นกิจกรรมสำคัญที่ต้องเร่งรัดดำเนินการทางอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
หมู่ที่ ๙ บ้านพุทธรักษา ร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าม่วง และผู้นำชุมชนจึงได้ร่วมกันประชุมเพื่อหาแนวทาง
แก้ไขปัญหามา เพื่อลดอัตราการเกิดโรคไข้เลือดออกและ ควบคุมป้องกัน จึงได้จัดทำ นวัตกรรมธง ๔ สีกำจัดลูกน้ำยุงลาย เตือน
ภัยไข้เลือดออกขึ้น โดยมีเป้าหมาย หลักเพื่อลดอัตราป่วยของโรคไข้เลือดออกลงให้เหลือน้อยที่สุด โดยดำเนินการกำจัดลูกน้ำ
ยุงลายทุกหลังคาเรือนอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยต้องสะอาดถูกสุขลักษณะจึงจะทำให้ไม่เป็นแหล่ง
เพาะพันธุ์ของโรคไข้เลือดออก อันจะส่งผลให้สามารถลดการเกิดของโรคไข้เลือดออกได้

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อลดอัตราการป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกของประชากรทุกกลุ่มอายุในชุมชน
๒. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกอย่างถูกต้อง คนในชุมชนช่วยกันป้องกันการแพร่ระบาดของโรค
ไข้เลือดออก
๓. เพื่อสร้างความร่วมมือในการปรับเปลี่ยนพื้นที่อยู่อาศัยให้ถูกสุขลักษณะ ไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของลูกน้ำยุงลาย ลดการ
เกิดโรคไข้เลือดออก

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. อสม.จัดเตรียมกระดาสี ๔ สี ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีเขียว สีขาว ตัดเป็นรูปธงสามเหลี่ยม ประกอบเข้ากับไม้เสียบ
ลูกชิ้น โดยมีจำนวนธงในแต่ละสี ให้ครอบคลุมทุกหลังคาเรือนในหมู่บ้าน
๒. อสม.ร่วมกับ รพ.สต. ผู้นำชุมชน ประชุมกำหนดแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาร่วมกันในชุมชน โดยใช้นวัตกรรม
“ธง ๔ สี กำจัดลูกน้ำยุงลาย เตือนภัยไข้เลือดออก” มีกิจกรรมดังต่อไปนี้
กิจกรรมที่ ๑ ลงสำรวจลูกน้ำยุงลาย ปักธงแสดงสถานะ ทุกวันศุกร์
กิจกรรมที่ ๒ ค้นหาบ้านต้นแบบ “บ้านสะอาด ปราศจากลูกน้ำยุงลาย”

ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. อัตราการป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกของประชากรทุกกลุ่มอายุในชุมชน ม.๙ บ้านพุทธนิมิต ไม่มีอัตราการป่วยตายด้วยโรคไข้เลือดออกของประชากรในชุมชน
๒. ประชาชนในชุมชน ม.๙ บ้านพุทธนิมิต มีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกที่ถูกต้อง ชุมชนช่วยกันดูแล และสามารถร่วมกันป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกที่ถูกวิธีและเหมาะสมอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง ชุมชนมีความตระหนักในการป้องกันโรค
๓. เกิดความร่วมมือของชุมชนในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ ไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย ลดการเกิดโรคไข้เลือดออก

ปัจจัยความสำเร็จ

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายในชุมชน ที่ร่วมกันกำหนดและยอมรับมาตรการของชุมชน
๒. ความเข้มแข็งขององค์กรภาครัฐ/เอกชน
๓. การทำงานเป็นทีมของ อสม. เจ้าหน้าที่ และผู้นำชุมชน

โอกาสในการพัฒนา

ขยายนวัตกรรมไปสู่หมู่บ้านใกล้เคียง

